

Vigilius Haufniensis: de 'wakende van Kopenhagen'. Onder dit pseudoniem verscheen op 17 juni 1844 Hef *begrip angst* in de Kopenhaagse boekhandel. Het ontpopte zich tot één van de meest invloedrijke werken van Kierkegaard, de auteur die achter het pseudoniem schuil gaat. Heidegger en Sartre, maar ook Jacques Lacan hebben zich door Kierkegaards analyse van het begrip angst laten inspireren. Het boek werd beroemd, mede omdat Kierkegaard er het onderscheid tussen angst en vrees introduceerde. Vrees slaat op een concrete bedreiging terwijl angst geen concreet object heeft: hij richt zich op iets wat niets is, op de mogelijkheid van de eigen vrijheid. Daarom omschrijft Kierkegaard angst als het duizelen van de vrijheid voor de afgrond van haar eigen mogelijkheden. Tot die mogelijkheden behoort ook de zonde en het zich nestelen in de zonde, uit angst nog meer kwaad te doen, maar ook uit angst voor het goede. In voortdurende polemiek met de christelijke traditie en de filosofische en theologische stromingen van zijn tijd, laat Haufniensis zien hoe angst het hart van onze existentie raakt. Het begrip verwijst zowel naar de onschuld als naar de zonde, naar de ontwikkeling van elk individu als naar die van de mensheid, naar de herkomst van ons bestaan maar ook naar de toekomst ervan, naar het goede en het kwade, naar de vrijheid en het demonische.

Dit boek, dat zich zoals steeds bij Kierkegaard, van een zowel beeldende als betogende stijl bedient en een grote diversiteit aan thema's aansnijdt, zal niet enkel de psycholoog, de filosoof en de theoloog interesseren, maar iedere lezer die zich geconfronteerd weet met de vraag naar de zin van het eigen bestaan.

Hef *begrip angst* is het vierde deel in de reeks *Kierkegaard Werken*. Het boek kwam tot stand in samenwerking met de 'Redactieraad Kierkegaard Werken' en de *Søren Kierkegaard Skrifter* (uitgegeven door het Søren Kierkegaard Research Centre in Kopenhagen).